

A LOITA CONTRA OS CONTAMINANTES QUÍMICOS INTENSIFICA-SE EN EUROPA

DIOXINAS, PCBs, HPA, PESTICIDAS...

Manuel Soto Castiñeira*

Protesta ecoloxista diante da fábrica de Epifanio Campos (Lendo, Laracha), contra a queima de aceites usados.

ADEGA reclamou á Conselleria do Ambiente accións para aplicar no noso país o Convénio de Estocolmo. A xuízo de ADEGA, é necesario desbotar a incineración dos resíduos, desenvolver un plano de recuperación de PCBs e reducir o consumo de pesticidas a través do apoio decidido á agrogandería ecolólica. Galiza é un dos países europeos con maior consumo unitario de pesticidas e maior incremento do seu uso nos últimos anos.

OS CONTAMINANTES ORGÁNICOS PERSISTENTES

Os PCBs, mália estaren prohibidos, ainda están presentes en motores e, sobre todo, en transformadores eléctricos. Tamén se achán nos aceites de locomoción en menores concentracións. Estes aceites están a ser incinerados en Lendo (Laracha) e en Vilalonga (San Xenxo) nas fábricas de cerámica de Campos, co apoio do goberno da Xunta.

As Dioxinas e furanos aparecen como subprodutos ou resíduos en diferentes procesos industriais (fabricación e emprego do cloro, pesticidas, siderurxia,...) e na incineración dos resíduos. A incineración do lixo doméstico e dos resíduos hospitalares é considerada a fonte principal de emisión de dioxinas e furanos. Como é sabido, o Goberno galego ven realizando unha política afastada do principio de prevención, ao promover

CO OBXECTIVO DA ERRADICACIÓN DOS CHAMADOS COMPOSTOS ORGÁNICOS PERSISTENTES (COPs) E DOS METAIS MAIS TÓXICOS, NOS ÚLTIMOS DOUS ANOS ESTÁN-SÉ A DESENVOLVER CAMPAÑAS CONXUNTAS DE DIFERENTES FEDERACIONES ECOLÓXISTAS EUROPEAS, COMO A OFICINA EUROPEA DO AMBIENTE (OEMA) DA QUE FORMA PARTE ADEGA. OS COPs SON CONTAMINANTES TÓXICOS E PERIGOSOS, ENTRE OS QUE SE ACHAN RESÍDUOS COMO AS DIOXINAS E OS FURANOS, OS POLICLOROBIFENILOS (PCBs), OS HIDROCARBUROS POLIAROMÁTICOS (HPA), OU PRODUTOS QUÍMICOS MANUFACTURADOS COMO MUITOS PESTICIDAS CLORADOS.

ESTAS CAMPAÑAS VAN SER DECISIVAS, XA QUE ESTAMOS NUN MOMENTO NO QUE DIVERSOS TEXTOS LEGAIS E CONVÉNIOS INTERNACIONAIS PREVEN A ERRADICACIÓN PROGRESIVA DALGÚNS DESTES CONTAMINANTES, PERO NO QUE TAMÉN OS SECTORES INDUSTRIAL INTERESADOS, SEXA A INDÚSTRIA DOS PESTICIDAS OU AS EMPRESAS INCINERADORAS, ENTRE OUTROS, ESTÁN A PRESIONAR FORTEMENTE PARA RETARDAR A SUA APLICACIÓN. FALAMOS DO CONVÉNIO DE ESTOCOLMO PARA A ERRADICACIÓN DOS COPs, ASINADO O 23 DE MAIO DE 2001 POR MAIS DUN CENTO DE PAISES, E TAMÉN POLO ESTADO ESPAÑOL, OU DA LISTA DE CONTAMINANTES PRIORITARIOS DA AUGA, ACORDADA POLA UNIÓN EUROPEA O 9 DE XUÑO DESTE MESMO ANO.

a incineración indiscriminada do lixo, dos aceites de locomoción, dos pneumáticos, dos cadáveres de animais afectados pola EEB, etc.

O consumo de **Pesticidas** creceu vertiginosamente nos últimos anos en Galiza, até o extremo de superar a media española e europea, situando-se por riba de muitos países da UE. En 1995, emplegaron-se en Galiza unhas 2.800 toneladas de pesticidas, cun consumo específico de 4,8 kg/hectárea, moi por riba da media española (1,5 kg/Ha), e tamén por riba do consumo unitario rexistrado en França, Alemaña, Irlanda ou Portugal. Os expertos coinciden en manifestar a inexistencia de estudos fiábeis sobre a acumulación dos restos destes pesticidas nos solos agrícolas, e sobre a contaminación das águas subterráneas e superficiais e dos alimentos. De 1995 a 1998 o consumo de pesticidas incrementou-se nun 22%.

A aplicación do Convénio ten que enfrentar os intereses das empresas químicas (Dupont, Monsanto, Bayer, Zéneca –con fábricas no Porriño–, etc) e das empresas que venden e empregan tecnoloxía de incineración (FENOSA, SOGAMA, no noso país). Estas firmas sacan lucrativos benefícios deste negocio suxo, pero non corren os gastos de eliminación dos resíduos nin cos gastos econó-

micos causados polos danos ambientais e sanitarios.

AS SUBSTÁNCIAS PRIORITÁRIAS A ELIMINAR DAS AUGAS EUROPEAS

O 7 de xuño, o Consello da UE aceptou os cambios propostos polo Parlamento Europeo sobre a primeira lista de substancias perigosas. Os compromisos da UE teñen por obxectivo eliminar a xeración de todas as substancias nun período non superior ao dunha xeración (20 anos), e as medidas neste sentido non se deberán facer esperar.

A lista de substancias perigosas, prevista na directiva marco, contén 33 substancias ou grupos de substancias, para as que a Comisión conta con dous anos para promulgar medidas tendentes á redución das emisións e establecer estándares de calidade das augas. Destas 33 substancias (veradro 2), 11 xa teñen sido identificadas como perigosas, mentres que outras 14 deberán ser catalogadas no prazo dun ano. As restantes 8 substancias son consideradas non perigosas.

Muitas das outras 14 substancias que ainda non foron legalmente catalogadas como perigosas, xa teñen sido, sen embargo, identificadas como tales pola Convención para a Protección do Medio Ambiente Marino do Atlántico Norte-Este (OSPAR). Isto significa que tales substancias crean un risco inaceptable

para a saude humana e o meio ambiente. Oito destas substâncias son pesticidas, polo que a sua erradicación se confronta cos intereses da Indústria de Pesticidas, que preferen acoller-se ao proceso de autorización de pesticidas, que está a desenvolverse dunha forma demasiado lenta no que se refire a avances ambientais e sanitarios. Esta industria busca retrasar nun mínimo de cinco anos a adopción de medidas preventivas.

O CONVÉNIO PARA A ELIMINACIÓN DOS COPs: A DÚCIA SUXA

Este importante Convénio internacional foi asinado os días 22 e 23 de maio en Estocolmo pola Unión Europea, xunto a outros muitos países, despois de varios anos de negociacións dentro das Nacións Unidas, nunha ronda de negociacións que tiña rematado en decembro de 2000 en Johannesburg coa participación de 122 países. O Estado español aderiu-se en Estocolmo.

O obxectivo do convénio é controlar a producción, importación-exportación, uso e tratamento do que se considera a dúcia suxa, un total de doce substâncias químicas de carácter orgánico e persistente (COP), das que nove son pesticidas (aldrin, chlordane, DDT, dieldrin, endrin, heptachlor, mirex, toxaphene e hexachlorobenzene). As restantes son os PCBs (policlorobifenilos), empregados na refrixeración e na lubricación de motores, así como as dioxinas e os furanos.

Trata-se de compostos altamente estábeis (persistentes) que permanecen no medio durante décadas, e bioacumulativos, polo que se concentran na cadea trófica, podendo alcanzar nos tecidos graxos concentracións até un millón de veces superiores ás do medio. Os peixes, as aves de rapina, os mamíferos e os humanos acumulan progresivamente estas substâncias no seu corpo, até acadar niveis que causan diferentes anomalías no funcionamento do organismo. Poden chegar a causar a morte por envenenamento, pero os efectos a concentracións mui baixas incluen cancro, malformacións de nacemento e desordes reprodutivas, danos no sistema nervoso e perda de capacidade imunolóxica, xuntamente con diversas enfermidades específicas.

A este respecto, a Asociación Europea de Submisnitradores de Auga (EUREAU) ven de reclamar medidas estrictas, incluida a prohibición dos pesticidas mais problemáticos para os nosos recursos acuáticos. Na Galiza, ADEGA e outras entidades de protección ambiental están desenvolviendo unha campaña de protección das augas das rias que contempla medidas preventivas tendentes a erradicar os vertidos deste tipo de contaminantes

á nosas augas. Lamentamos que a recentemente aprobada polo Parlamento galego *Lei sobre a calidade das augas das rias* non responda a estes requerimentos e se atope lonxe dos principios preventivos e de xestión integral definidos na Directiva Marco da Auga.

* Manuel Soto Castiñeira é Profesor de Enxeñaría Química na Universidade da Coruña e Presidente de ADEGA.

LISTA DE SUBSTÂNCIAS PRIORITÁRIAS EN RELACIÓN COAS AUGAS (UE)

Substâncias prioritárias xa definidas como perigosas:

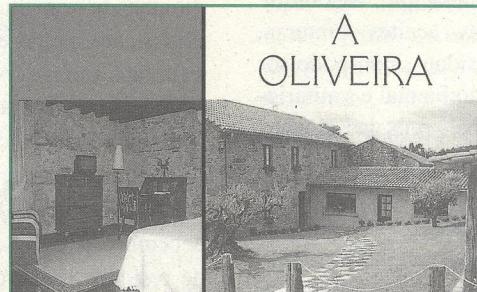
- Cadmio e os seus compostos
- Cloroalcanos C10-13
- Difenileteres bromados
- Hexaclorobenceno
- Hexaclorobutadieno
- Hexacloroclohexano (isomero gamma, Lindano)
- Mercurio e os seus compostos
- Nonilenois (4-(para)-nonilenois)
- Pentaclorobenceno
- Hidrocarburos poliaromáticos
- Compostos de tributiltin (Tributyltin-cation)
- Di(2-ethylhexil)ftalato (DEHP)
- Diuron
- Endosulfan (alfa-endosulfan)
- Isoproturon
- Chumbo e os seus compostos
- Náftaleno
- Octilenois (para-tert-octilenois)
- Pentaclorofenol
- Simazine
- Triclorobencenos (1,2,4-Triclorobenceno)
- Trifluralin
- Alachlor
- Benzeno
- Clorfenvinfos
- 1,2-Dicloroetano
- Diclorometano
- Fluoroanteno
- Níquel e os seus compostos
- Triclorometano (Cloroformo)

Substâncias prioritárias baixo revisión como posibles substâncias perigosas:

- Antraceno
- Atrazina
- Chlorpyrifos

Casa Pousadoira

Fermosa casa tradicional restaurada. Situada a 15 Km do parque natural Fragas do Eume e a 8 Km da Praia Grande de Miño e a 800 m do río Lambre. Ademais Adegas Pousadoira foi a primeira adega en sacar ao mercado Viño de Betanzos etiquetado e hoxe é o máximo exponente dos Novos Viños de Betanzos.
Tlf. e fax.: 981-195118.
Móvil: 629-280565

A OLIVEIRA

16/1 - 14/12
4 HDs
Rural Trelles, S.L.
Castiñeiro do Lobo, 2
15229 Ames
Telf.: 981.891.766
Móbil: 687.907.446

cafe-bar

a medusa
praza salvador parga nº 1